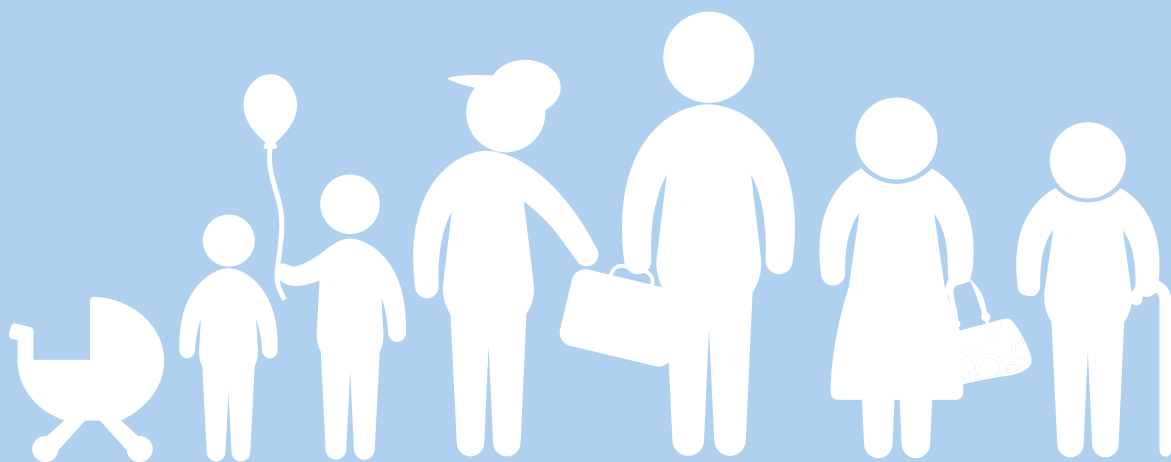

LIITE: Stadin HYTE-barometri
Hyvinvointikertomus 2018–2021

Helsingin hyvinvointi- suunnitelman toimen- piteiden etenemisen tilanne 30.10.2020

Stina Högnabba

Stadin HYTE

Helsinki

PAINOPISTE, tavoite ja toimenpide

PAINOPISTE 1. ERIARVOISUUDEN VÄHENTÄMINEN

TAVOITE 1. Vähennetään eriarvoisuutta kaupunkistrategian kärkihankkeilla

1.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen (Stadin HYTE) Mukana-ohjelma Liikkumisohjelma	2
----	---	---

TAVOITE 2. Kavennetaan väestöryhmien välisiä hyvinvointi- ja terveyseroja tietoon ja vaikuttavuuteen perustuvilla menetelmillä

2.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen verkostoa ja toimintamalleja kehitetään.	2
3.	Kehitetään vuosittaista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen raportointia sekä hyödynnetään paremmin väestöryhmien terveys- ja hyvinvointitietoa osana Hyte-työtä.	3
4.	Kaupunginkansliassa toteutetaan data-analytiikan menetelmillä kaupunkistrategiaan tai kaupunkikokonaisuuteen liittyviä kokeiluja vuoden 2019 aikana. Kokeiluissa yhdistetään uusilla menetelmillä kaupungin sisäisiä tai ulkoisia tietovarantoja, joita ei ole aiemmin yhdistetty.	3
5.	Päätösten vaikutusten ennakoarvointimallia kehitetään ja systematisoidaan. Kootaan tietoa toimivista ennakoarvointimalleista ja tuotetaan kaupunkitasoinen yleisohjeistus.	3

TAVOITE 3. Turvataan tulotasosta ja taustasta riippumatta yhdenvertainen palveluiden saatavuus

6.	Toteutetaan kaupunkitasoista kotouttamisohjelmaa 2018–2021.	2
7.	Toteutetaan maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018–2021. Teemat: oppimisen edellytykset ja tuki, ohjaus, neuvonta ja siirtymät sekä osaamisen kehittäminen ja rekrytointi.	2
8.	Maksuton varhaiskasvatus 5-vuotiaalle (4h/pvä).	3
9.	Toteutetaan koulutustakuuta. Perusopetuksen opinto-ohjauksen lisäksi keskeisiä toimia koulutustakuun varmistamiseksi ovat Stadin ammattiopiston Bryggan palvelut mukaan lukien avoimet opinnot, nuorten työpajat sekä kaupungin yhteinen Ohjaamo-palvelu.	2
10.	Koulujen ja varhaiskasvatuksen laskentamalleja kehitetään ja vaikutuksia arvioidaan. Rahoitusta jatketaan suomen- ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa sekä suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa edelleen ja sitä on laajennettu ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen sekä ammatilliseen koulutukseen.	3
11.	Kaupunkitutkimus- ja tilastot yksikön ja sosiaali- ja terveystoimen yhteistyönä tehdään ehdotus mallista, jonka avulla voidaan jakaa tarveperusteista lisärahoitusta SOTE palveluihin alueittaisten sosioekonomisten tunnuslukujen perusteella. Hankkeessa tuotetaan kirjallisuuskatsaus sosioekonomisten tekijöiden ja terveyserojen välisestä yhteydestä sekä tuotetaan esimerkkimalli lasten ja nuorten palveluihin liittyen. Otetaan käyttöön lapsiperheiden palveluihin myönteisen erityiskohtelun indikaattorit ja niiden ohjaamana toteutetaan palvelujen ja voimavarojen vaikuttavaa lisäämistä ja kohdentamista.	3

PAINOPISTE, tavoite ja toimenpide

TAVOITE 5. Kehitetään yhteistyömalleja riskiryhmien etsimiseksi ja tunnistamiseksi sekä ohjaamiseksi sopivaan palveluun

12.	Laajennetaan ydinprosessien mukaiset toimintamallit koko kaupunkiin. Riskiryhmien etsimisessä ja tunnistamisessa otetaan käyttöön lapsiperheiden tuen tunnistamisen mallin ja käytetään muita systemaattisia tapoja etsiä ja tunnistaa riskiryhmiä. Riskiryhmien etsimiseen ja tunnistamiseen sosiaali- ja terveystoimen ulkopuolella kehitetään työmenetelmiä ja yhteistyömalleja yhdessä esimerkiksi järjestöjen ja muiden viranomaisten kanssa.	3
-----	--	---

TAVOITE 6. Vähennetään lapsiperheköyhyyttä

13.	Vahvistetaan neuvolan, oppilashuollon, nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön yhteistä työtä.	3
14.	Tilasto- ja tutkimushanke helsinkiläisten pienituloisuudesta ja toimeentulovaikeuksista. Osana tätä hanketta tuotetaan tietoa lapsiperheköyhyydestä Helsingissä verrattuna muuhun pääkaupunkiseutuun.	1
15.	Pyritään vahvistamaan vähävaraisten perheiden lomanviettomahdollisuuksia koulujen loma-aikana.	1

PAINOPISTE 2. LIIKKUVA JA TERVEELLINEN KAUPUNKI KAIKILLE

TAVOITE 7. Helsinkiläisten liikkuminen lisääntyy ja terveydelle haitallinen liiallinen istuminen vähenee. Yhä useampi helsinkiläinen liikkuu terveytensä kannalta riittävästi

16.	Kaikki Helsingin varhaiskasvatyksen yksiköt ovat valtakunnallisen Ilo kasvaa liikkuen -ohjelman piirissä vuoden 2021 loppuun mennessä.	2
17.	Kaikissa leikkipuistojen eri-ikäisten toiminnoissa on mukana liikkumisen elementti.	2
18.	Tuotetaan vuoden 2019 aikana kahdelle Helsingin alueelle ja 2020 kaikille Helsingin alueille kulttuurin ja vapaa-ajan palveluista palvelutarjotin päiväkodeille ja kouluille.	2
19.	Iltapäivätoiminnan yksiköissä on koululaisille päivittäistä ulkoilua.	2
20.	Kouluterveydenhuollossa kehitetään ja kokeillaan menetelmiä hyvän arkirytmien ja terveellisten elämäntapojen tueksi.	2
21.	Lisätään niiden koulujen osuutta, joissa järjestetään liikunnallista harrastustoimintaa.	2
22.	Rakennetaan digitaalinen harrastuspassi.	3
23.	Avustukset matalan kynnyksen harrastustoiminnan kehittämiseen noin 900 000 euroa vuodessa.	3
24.	Liikkuva opiskelu -ohjelma laajenee kolmesta pilottilukiosta kuuteen lukioon lukuvuonna 2019–20.	2
25.	Liikkuva opiskelu -ohjelma laajenee ammatillisen koulutuksen puolella kaikille viidelle kampukselle vuoden 2019 loppuun mennessä.	2
26.	Toteutetaan vuoden kestävä innovaatioprojekti Bloomberg Philanthropies -säätiön ja Harvardin yliopiston kanssa ikäihmisten liikkumisesta.	3

PAINOPISTE, tavoite ja toimenpide

27.	Luodaan toimiva palveluketju ikääntyneiden ja iäkkäiden arkiaktiivisuuden ja liikunnan edistämiseen ja selkeytetään ikääntyneiden ja iäkkäiden liikuntapalveluiden tuottamisen roolit.	2
28.	Laajennetaan liikkumissopimuksen käyttöä kotihoidossa siten, että vähintään 70 %:lle säännöllisen kotihoidon asiakkaista on tehty liikkumissopimus.	3
29.	Luodaan toimiva palvelupolku niiden henkilöiden arkiaktiivisuuden ja liikunnan edistämiseen, joilla on vamman, sairauden tai muun toimintakyvyn heikentymisen tai sosiaalisen tilanteen vuoksi vaikea osallistua.	2
30.	Laaditaan suunnitteluperiaatteet kulttuurin ja vapaa-ajan olosuhteiden rakentamiseen.	3
31.	Edistetään kävelyä ja pyöräilyä: päivitetään pyöräliikenteen edistämishjelma, rakennetaan 3 000 uutta pyörätelinettä yleisille katualueilla ja rakennetaan 75 kilometriä kantakaupungin pyöräliikenteen tavoiteverkkoa.	2
32.	Koulujen pihoja kehitetään liikkumiseen innostaviksi. Pihojen toiminnallisuuden ja monikäyttöisyyden tila kartoitetaan. Kymmenen koulunpihan liikkumisolosuhteita parannetaan vuodelle 2019 myönnetylle lisärahoituksella.	2
TAVOITE 8. Edistetään terveellisiä elintapoja ja tuetaan ihmisten mahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitoon ja parantamiseen. Mahdollisuuksia luodaan pitämällä huolta olosuhteista, jotka tukevat hyvinvointia ja terveellisten valintojen tekemistä		
33.	Neuvokas perhe toimintamallin kehittäminen sekä Perheen tuki -sivuston kehittäminen	3
34.	Puututaan ylipainoon ajoissa. Ravitsemusosaamisen vahvistaminen ruokaraatien ja kouluterveydenhuollon yhteistyönä. Ruokaraatien ja ravintolatoimikunnan toiminnan mahdollistaminen ja kehittäminen. Ruokalistan yhteiskehittäminen ruokaraatien ja ravintolatoimikuntien kanssa.	2
35.	Terve Elämä -ryhmät, mielenterveyspotilaiden ryhmät, digitaalisten palvelujen kehittäminen ja käyttöönotto	2
36.	Henkilökunnan ravitsemusosaaminen kehittäminen ja ravitsemushoitopolun kehittäminen ja hyödyntäminen	2
37.	Suun terveydenhuollon palvelujen saatavuutta parannetaan osana Neuvola päiväkodissa -toimintamallin laajentamista koko kaupungin laajuiseksi. Yksivuotiaiden suun terveystarkastukset ja terveyden edistäminen perhekeskuksissa yhdessä terveydenhoitajan kanssa. 1. luokkalaisten suun terveystarkastukset koululla yhdessä kouluterveydenhoitajan kanssa.	2
38.	Kehitetään ikääntyneiden suun terveystarkastuksia. Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskuksen hammashoitola ja Kinaporin monipuolinen palvelukeskus, Helppi Seniori pilotoivat moniammatillisia suugeriatriasia tiimejä osana monipuolisen palvelukeskuksen toimintamallia.	1

PAINOPISTE, tavoite ja toimenpide

PAINOPISTE 3. LASTEN JA NUORTEN SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY

TAVOITE 9. Edistetään lasten ja nuorten hyvinvointia, tuetaan lasten ja nuorten terveellisiä ja turvallisia elinympäristöjä sekä vahvistetaan vanhemmuutta

39.	Lisätään yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutusta edistävää harraste- ja vapaa-ajan toimintaa kouluihin ja muihin lasten ja perheen arkiympäristöihin.	2
40.	Tuotetaan kulttuurin ja liikunnan palvelutarjotin peruskouluille ja päiväkodeille kahdella Helsingin alueella (Malminkartano/Kannelmäki ja Vuosaari).	3
41.	Kulttuuripalveluita tuodaan osaksi perhekeskuksia sekä varhaiskasvatusta. Tavoitteena on tavoittaa yksi kokonainen ikäluokka vanhempineen sekä järjestää kuntouttavaa toimintaa kohdennetulle kohderyhmälle.	2
42.	Varmistetaan lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa (LAPE) kehitettyjen toimintamallien ja yhteistyörakenteiden siirtyminen käytäntöön.	3
43.	Selvitetään vuorotyössä olevien vanhempien alakouluikäisten lasten ilta-, yö- ja viikonloppuhoidon tarve sekä mahdollisuudet vastata tarpeeseen kaupungin palveluilla.	2

TAVOITE 10. Ehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä

44.	Vahvistetaan yli 12-vuotiaille lapsille ja nuorille päihde- ja mielenterveystyön palveluja ja toimintamalleja ja riskiryhmässä olevat nuoret kiinnitetään hoitopolkuihin.	2
45.	Vahvistetaan nuorille tarjottavia matalan kynnyksen sosiaali- ja terveystyöpalveluja kuten liikkuvaa mielenterveystyötä.	2
46.	Vahvistetaan henkilöstön osaamista ja koulutetaan peruspalveluiden työntekijöille lasten ja nuorten mielenterveyttä edistävä toimintamalli.	1
47.	Toimialoja ylittävät asiantuntijaryhmät kehittävät ennakoivia ratkaisuja kouluihin oppilaitoksiin, joissa on erityisiä mielen hyvinvointiin liittyviä haasteita. Työssä hyödynnetään LAPE-hankkeessa kehitettyjä toimintamalleja. Kehitetyt toimintatavat sovelletaan kaikkiin kouluihin. Kouluissa ja oppilaitoksissa osallistetaan oppilaat ja opiskelijat oman opiskelunsa ja oppimisympäristön sekä koulun yleisen hyvinvoinnin ja turvallisuuden suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Oppilas- ja opiskeluhuollon toteuttamisen ja kehittämisen koulukohtainen oppilas- tai opiskelijahuoltosuunnitelma tehdään yhteistyössä koulun henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa.	2

TAVOITE 11. Ehkäistään ylisukupolvista ja alueellista syrjäytymistä

48.	Ylisukupolvisia lastensuojeluasiakkuuksia ehkäistään kehittämällä ja kohdentamalla ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä riskissä oleville lapsille ja perheille, joissa vanhemmilla on ollut lastensuojeluasiakkuus tai perheessä on tunnistettavissa kasaantuvaa huono-osaisuutta. Toimenpide pilotoidaan yhdellä Helsingin alueella. Valmistelussa selvitetään Lapset SIB -vaikuttavuusinvestoinnin mallia, jossa yksityisen sijoittajan varoilla toteutetaan ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ja kaupunki maksaa vasta tuloksista. Vaihtoehtoisesti alueesta kerättyä tietoa voidaan hyödyntää kaupungin omissa toimenpiteissä muilla rahoitusmalleilla.	2
-----	---	---

PAINOPISTE, tavoite ja toimenpide		
49.	Selvitetään, kehitetään ja kokeillaan varhaisen vaiheen toimenpiteitä tiedolla johtaen niille alueille, joille huono-osaisuutta ennakoivat tekijät kasaantuvat.	2
TAVOITE 12. Vähennetään kiusaamista ja yksinäisyyden kokemuksia		
50.	Kiusaamisen vastainen ohjelma on käynnistetty. Kiusaamisen nykytilannetta on kartoitettu eri menetelmin ja saatu kehitettäviä teemoja esille. Kehitetään ja parannetaan kiusaamisen vastaisia toimenpiteitä.	2
TAVOITE 13. Vahvistetaan tietoperustaisuutta nuorten palvelujen suuntaamisessa ja kehittämisessä		
51.	Nuorten tilanteen seuranta ja arvioiminen paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi nuorten kasvu- ja elinolotietojen pohjalta.	2
52.	Ikäryhmille eri näkökulmista suunnattujen palvelujen yhteensovittaminen (alueellisuus ja toimintaympäristöt huomioiden; koulutustakuu, vapaa-aika ja liikkuminen, nuoret ja työ, terveys ja mielenterveys sekä osallisuus).	2

PAINOPISTE 4. IKÄÄNTYNEIDEN TOIMINTAKYVYN JA OSALLISUUDEN VAHVISTAMINEN		
TAVOITE 14. Vahvistetaan ikääntyneen väestön hyvinvointia ja toimintakykyä		
53.	Laaditaan kotihoidon asiakkaiden ja läheisten kanssa yhteistyössä liikkumissopimus. Tavoitteena on, että vähintään 70 %:lle säännöllisen kotihoidon asiakkaista on tehty liikkumissopimus.	2
54.	Kehitetään haavoittuvassa asemassa ja syrjäytymisriskissä olevien ikääntyneiden tunnistamiseksi ja tavoittamiseksi yhteistä työtä terveys- ja hyvinvointikeskusten, psykiatria- ja päihdepalvelujen sekä suun terveydenhuollon liikkuvien tiimien kanssa.	2
55.	Järjestetään riskiryhmille tehostettua ryhmämuotoista elintapaohjausta toimintakyvyn parantamiseksi ja aivosairauksien riskin vähentämiseksi. Ikäihmiset, joilla lievän kognition heikentyä ohjataan näihin ryhmiin. Kuntoutuslaitteistoa digitalisoidaan, jotta omaseuranta olisi mahdollista.	2
56.	Kehitetään ikääntyneen väestön liikuntapalveluja laadukkaammiksi, monipuolisemmiksi ja helposti saavutettaviksi. Liikkumisohjelman alaisuuteen perustetaan ikäihmisten ja soveltavan liikunnan alatyöryhmä. Ryhmään kutsutaan edustaja kaikilta kaupungin toimialoilta sekä keskeisistä sidosryhmistä. Työryhmä työskentelee kiinteässä yhteistyössä vanhusneuvoston, vammaisneuvoston, rintamaveteraaniasiain neuvottelukunnan, Stadin ikäohjelman, Liikkuvat-verkoston ja keskeisten kehittämishankkeiden kanssa.	2
57.	Selkiytetään ikääntyneiden liikuntapalveluiden tuottamisen roolit ja vastuut kaupunkitoimijoiden, kumppaneiden ja sidosryhmien välillä.	2
58.	Stadin ikäohjelma on mukana Voimaa vanhuuteen -hankkeessa, joka kohdentuu yli 75-vuotiaisiin, kotona asuviin ja vähän liikkuviin ikäihmisiin, jossa laajennetaan vuonna 2019 hankkeen hyviä käytäntöjä koko kaupungin kattaviksi. Myös Helsingin sairaalassa huomioidaan liikkumisen edistäminen aiempaan vahvemmin	1

PAINOPISTE, tavoite ja toimenpide

TAVOITE 15. Vahvistetaan ikääntyneen väestön mahdollisuuksia tiedonsaantiin ja tuetaan heidän digitaitojensa kehittymistä

59.	Kehitetään ikääntyneen väestön palveluiden viestintää laadukkaammaksi ja monikanavaisemmaksi. Tietoa ikääntyneen väestön tarvitsemista palveluista on saatavilla eri muodoissa ja eri vuorokauden aikoina.	2
60.	Seniори-info-verkkopalvelu kokoaa yhteen ikäihmisille tärkeää tietoa sähköisessä ja painetussa muodossa. Palvelua kehitetään entistä laajemmaksi ja saavutettavammaksi mm. chat-palvelun avulla.	3
61.	Helsingin kaupungin palveluneuvonta Helsinki-info tarjoaa helposti saavutettavaa palvelua kasvokkain kahdessa palvelupisteessä, lisäksi palvelua saa puhelimitse ja chatin kautta. Helsinki-info osallistuu erilaisiin ikäihmisille suunnattuihin tapahtumiin monipuolisissa palvelukeskuksissa ja tuo kaupungin neuvonnan asiakkaiden luokse. Helsinki-info-julkaisussa huomioidaan ikäihmisten tarpeet.	2
62.	Kehitetään kulttuurin ja vapaa-ajan sekä työväenopiston ikääntyneen väestön palveluista tiedottamista ja palveluviestinnän yhteistyötä.	2
63.	Kaikille kaupunkilaisille mahdollistetaan matalan kynnyksen pääsy verkkoon ja digitaalisiin palveluihin kirjastojen asiakastietokoneilta sekä tuetaan kansalaisten tietoyhteiskunta- ja digitaitoja tarjoamalla opastusta ja tukea digitaalisten palveluiden käyttöön yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Väestöryhmien erot tunnistetaan ja palveluja kohdennetaan erityistä tukea tarvitseville ja korkean riskin kohderyhmille.	3
64.	Kaupunkitasoisen digituen kehittäminen ja koordinointi ja kotiin tarjottavan digituen kokeileminen. Digineuvonta.hel.fi sivuston kehittäminen saavutettavaksi ja helppokäyttöiseksi.	3

TAVOITE 16. Tuetaan ikääntyneen väestön mahdollisuuksia aktiiviseen osallistumiseen ja vaikuttamiseen

65.	Kaupunki tarjoaa tiloja, ryhmiä ja tapahtumia, joissa ikäihmisten on helppo kohdata toisiaan ja viettää aikaa yhdessä. Kaupungin tiloja voi varata ikäihmisten ja muiden kaupunkilaisten omaan käyttöön.	1
66.	Yli 75-vuotiaille järjestetään alueellista toimintaa yhteistyössä palvelukeskustoiminnan, liikuntapalvelujen, järjestöjen ja vapaaehtoisten kanssa. Toiminta kohdennetaan erityisesti alueille, joilla ei ole liikuntapalveluja tai -tiloja ja joiden sosioekonominen asema on heikko.	2
67.	Työväenopisto ja Arbis tarjoavat paikkoja ihmisten kohtaamiselle. Työväenopisto ja Arbis järjestävät ikäihmisille suunnattuja kursseja ja luentoja eri ainealoilla. Ikäihmisten kurssien kurssimaksut ovat alennettuja normaalikursseihin verrattuna.	3
68.	Kaupungin tilojen ja tilaisuuksien esteettömyyteen panostetaan. Induktiosilmukoita lisätään kaupungin toimipisteissä ja esteettömyyden huolehtimisesta tehdään oma ohje kaupungille.	3

TAVOITE 17. Kehitetään ikääntyneen väestön asumisoloja ja kotona asumisen mahdollisuuksia sekä turvataan heidän mahdollisuutensa hyvää arkeen ja liikkumiseen

69.	Kotihoitoa kehitetään entistä toimivammaksi ja asiakkaiden toiveita ja tarpeita vastaavaksi. Kotihoidossa pilotoidaan riskimittaria tunnistamaan ennakoivasti raskaampien palvelujen tarpeessa olevia, ja heille räätälöidään paremmin kotona asumista tukevia yksilöllisiä palvelukokonaisuuksia.	3
-----	--	---

PAINOPISTE, tavoite ja toimenpide

70.	Lisätään sairaanhoitajien määrää kotihoidossa siten, että sairaanhoitajien osuus koko kotihoidon henkilökunnasta on 20 % vuonna 2019. Lisäys toteutetaan sekä vähintään 20 vakanssin lisäyksenä että henkilöstörakenteen muutoksena kotihoidossa. Kotihoidossa selvitetään mahdollisuutta jatkaa työtehtäviä siten, että ikäihmisten luona kävisi mahdollisimman paljon samoja työntekijöitä.	2
71.	Kehitetään kotona asumista tukevia kuntouttavia arviointijaksoja ja lisätään kotikuntoutusta. Jatketaan lähialuemallikokeiluja ja arvioidaan ne loppuvuonna 2019.	2
72.	Vähennetään ikääntyneiden ympärivuorokautista laitoshoidoa ja lisätään palveluasumista vastaavalla määrällä. Lisäksi lisätään pitkäaikaista ympärivuorokautista palveluasumista 50 paikan verran.	2
73.	Kaupungissa turvataan esteettömyys asumisessa, liikkumisessa ja palveluiden käyttämisessä. Yleis- ja asemakaavoituksen yhteydessä korostetaan esteettömyyssuunnittelua. Uusilla kaava-alueilla määritellään kaavasuunnittelun yhteydessä ne alueet, joilla edellytetään esteettömyyden erikoistasoa, esimerkiksi ikäihmisten palvelutalon sijoittelussa.	2
74.	Olemassa olevaa rakennuskantaa ja asuinalueita parannetaan soveltuvaksi ikäihmisten asumiseen mm. edistämällä hissien rakentamista ja parantamalla lähiympäristön esteettömyyttä. Kaupunki tukee hissien rakentamista asuintaloihin, vuosittain tavoite on 70 jälkiasennushissia.	2
75.	Väestön ikääntyminen kasvattaa valmiuksia joukkoliikennepalvelujen esteettömyydelle, opasteiden selkeydelle sekä korostavat turvallisuuskysymyksiä entistä vahvemmin. HKL panostaa asema- ja pysäkkiympäristöjen sekä kaluston viihtyisyyteen ja esteettömyyteen. Palvelukeskus Helsinki kehittää vanhusten ja vammaisten kuljetuspalveluihin mobiilisovellusta helpottamaan tilauksia.	3
76.	Vahvistetaan monipuolisten palvelukeskusten lähiverkostoa siten, että ikääntyneille soveltuvia asuntoja vuokra-asumisesta omistusasumiseen sijoitetaan lähelle monipuolisia palvelukeskuksia, hyviä palveluja ja joukkoliikennenyhteyksiä. Kehitetään monipuolinen palvelukeskus -toimintamallin yhteyteen sovitettuja palveluja.	1
TAVOITE 18. Parannetaan ikääntyneelle väestölle tarjottavien palvelujen laatua ja pyritään huomioimaan entistä paremmin heidän tarpeensa palvelutuotannossa		
77.	Kehitetään ikääntyneiden palveluja kokonaisuutena varhaisesta tuesta elämän loppuvaiheeseen asti.	2
78.	Tuetaan omaishoitajien asemaa ja jaksamista monipuolisin ja yksilöllisin palveluin. Omaishoidon kotiin myönnettävän niin sanotun tuntilomituksen tuntimäärä nousee 12 tuntiin vuorokaudessa vuonna 2019.	3
79.	Pilotoidaan osana MPK-toimintamallia Kalasataman THK:n hammashoitolassa ja Kinaporin monipuolisessa palvelukeskuksessa moniammatillisia suugeriatriasia tiimejä.	1
80.	Kehitetään omaishoidon palveluja edelleen nykyistä sujuvammiksi ja monimuotoisemmiksi. Palvelut räätälöidään omaishoitajan ja hoidettavan tarpeen mukaan. Omaishoitajien vertaistukea järjestetään myös käyttäen etäyhteyksiä. Myös työssäkäyvien omaisten tukimuotoja kehitetään.	2
81.	Liikkuvat-verkosto edistää henkilökunnan osaamista kehittää ja tuottaa monipuolisia, laadukkaita ja saavutettavia kulttuuri ja vapaa-ajan palveluita ikääntyneille muun muassa tuottamalla moniammatillisia keskustelufoorumeita, etsimällä ja jakamalla uutta tietoa sekä tukemalla sektorit ylittävää yhteistyötä.	2
82.	Palvelukeskus Helsingin hyvinvointipalveluista kehitetään ikäihmisten kotona asumista tukeva palvelukokonaisuus. Kotona asumista tukeviin palveluihin sisältyvät esimerkiksi etäkuntoutus ja etädiagnostiikkaan tarjottavat työvälineet.	2

PAINOPISTE, tavoite ja toimenpide

83. Kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta parannetaan jalkautuvia palvelu- ja vapaaehtoistoiminnan muotoja kehittämällä. Kehitetään uudenlaisia digitaalisia kulttuuripalveluita sosiaali- ja terveyspalveluiden kotihoidon asiakkaille esimerkiksi Tänään kotona -hankkeen avulla.

3

TAVOITE 19. Kehitetään kaupungin toimintaa ja palveluja entistä muistiystävällisemmiksi

84. Kaupungissa otetaan käyttöön muistiystävällisen toiminnan käsikirja ja toimitaan muistiystävällisesti kaikissa ikääntyneiden palveluissa. Muistikylä-mallin valmistelu etenee.

2

85. Jatketaan Vuosaaren, Koskelan ja keskustan monipuolisten palvelukeskusten uudisrakennusten suunnittelua. Selvitetään ikääntyneiden välimuotoisia asumisratkaisuja. Jatkamme kotihoidon ja palvelutalojen asiakkaiden päivystyksellisten tilanteiden hoidon järjestämisen mallien kehittämistä yhdessä ensihoidon, HUS:n ja GeroMetro-kehittämisverkoston kumppaneiden kanssa.

2

PAINOPISTE 5. MIELEN HYVINVOINNIN JA PÄIHTEETTÖMYYDEN EDISTÄMINEN

TAVOITE 20. Edistetään mielen hyvinvointia

86. Mielialahäiriö-, psykoosi- ja päihdehoito-ohjelmien näyttöön perustuvia sisältöjä ja toimintamalleja yhtenäistetään koko kaupungissa.

2

87. Psykiatria- ja päihdepalveluissa vahvistetaan palvelujen saatavuutta ja asiakkaan arjessa selviytymistä lisäämällä liikkuvaa ja matalan kynnyksen toimintaa sekä ottamalla käyttöön sähköisiä palveluja.

2

TAVOITE 21. Vähennetään alkoholin, tupakkatuotteiden, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen aiheuttamia haittoja

88. Tarjotaan nuorille osallistumisen tai osallisuuden keinoin mahdollisuuksia ennaltaehkäisevän päihdetyön menetelmien suunnitteluun, toteutukseen tai arviointiin

2

89. Tiedon jakaminen ja keskustelun mahdollistaminen päihteistä vanhemmille/muille aikuisille eri kanavien kautta.

2

90. PAKKA-toimintamallissa ehkäistään haittoja kunnan ennaltaehkäisevän päihdetyön toimijoiden, valvontaviranomaisten sekä vähittäismyyntin ja anniskeluelinkeinojen toimijoiden yhteistyönä.

2

Tilannekuvan seuranta alkoholiin, tupakkaan ja rahapelaamiseen liittyen.

PAKKA-vuosikellon vakiintuneiden toimenpiteiden toteuttaminen (ostokokeet, asiakasarvioinnit, kampanjat) valituilla alueilla.

PAKKA-periaatteiden ja toiminta-alueen selkeyttäminen sekä yhteistyön kehittäminen oppilaitosten kanssa.

PAKKA työn tunnetuksi tekeminen.

Perustetaan pääkaupunkiseudun yhteinen PAKKA-rakenne, jossa nostetaan esille seudullisia ilmiöitä sekä suunnitellaan yhteisiä toimenpiteitä.

PAINOPISTE, tavoite ja toimenpide

91. Seurataan tietoperusteisesti 1.3.2018 voimaan tulleen uuden alkoholilain vaikutuksia kaupunkiturvallisuuteen sekä helsinkiläisten alkoholin käyttöön ja alkoholihaittoihin.
- Yhteisen tilannekuvan ylläpitäminen Helsingin poliisilaitoksen kanssa käytävissä olevaan tietoon perustuen. Käytävissä olevan tilasto- ja tutkimustiedon tueksi kartoitetaan uusia mahdollisia tietolähteitä ja yhteistyötahoja.
- 2**

TAVOITE 22. Edistetään savuttomia ja nikotiinittomia arkiympäristöjä

92. Savuton Helsinki verkosto jatkaa toimintaa ja seuraa nikotiinittomuus ja savuttomuus frekvenssejä.
- 2**

93. Vähennetään tupakointia lasta odottavissa perheissä ja neuvoloissa käynnistetään tupakastavieroitus ryhmät. Jatkoseuranta ja motivointi oman terveydenhoitajan kanssa vastaanottokäynneillä. Saman sisältöinen vieroitusryhmä 4 x vuodessa. Pilotti kestää vuoden, jonka jälkeen arviointi ja mahdollinen laajentaminen.
- 3**

94. (peruskoululaiset) Päihteidenkäytön puheeksiotossa kysytään tupakan, nuuskan ja sähkösavukkeiden kokeilusta ja käyttämisestä terveystarkastusten yhteydessä.
- Interventioita ovat: Tukea annetaan tarvittaessa yksilöllisesti tai ryhmissä. Neuvokas perhe –kortin ja – menetelmän käyttäminen. Vanhempien tukeminen koululaisten nikotiinittomassa kasvuympäristössä. Nuorten tiedon lisääminen nuuskan ja sähkötupakan terveyshaitoista.
- 2**

95. (Toisen asteen opiskelijat) Päihteidenkäytön puheeksiotossa kysytään tupakan, nuuskan ja sähkösavukkeiden kokeilusta ja käyttämisestä terveystarkastusten yhteydessä.
- Vieroituksen tuki otetaan osaksi ammatillisen oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnitelmaa.
- Toimipaikkakohtaisesti/ kampusalueittain opiskelijahyvinvointitiimissä aiheeksi nostetaan tupakan ja nuuskan käytön vähentäminen.
- Toteutetaan hyvinvointiviikko kaupungin oppilaitoksissa. Huomioidaan monimuotoisuus, esimerkiksi tarvittaessa äidinkielisten pienryhmät.
- Vahvistetaan osallisuus savuttomuuden ja nikotiinittomuuden edistämässä.
- 2**

TAVOITE 23. Vähennetään itsemurhia Helsingissä

96. Kansallinen mielenterveysstrategia ja itsemurhien ehkäisyohjelma vuosille 2020–2030 julkaistiin helmikuussa 2020. Toimeenpanon suunnittelua aloitetaan.
- 1**

PAINOPISTE 6. ELÄVÄT, OMALEIMAISET JA TURVALLISET KAUPUNGINOSAT

TAVOITE 24. Kehitetään keskustan ja kaupunginosien elinvoimaisuutta

97. Kehitetään Baanan ja Töölönlahden alueita tapahtumapaikkoina sekä kulttuurin ja vapaa-ajan keskittyminä.
- 2**

98. Kasvatetaan asukkaiden vaikutusvaltaa elinympäristönsä asioihin hyödyntämällä laajasti osallisuuden menetelmiä ja kutsumalla asiakkaita ja sidosryhmiä mukaan palvelujen kehittämiseen
- 3**

PAINOPISTE, tavoite ja toimenpide		
99.	Tapahtumien järjestämistä helpotetaan. Ulkoilmakonserttien päättymisaikalinjaukset päivitetään uuden asukaskyselyn pohjalta	2
100.	Keskustan yleisten alueiden hankkeet sekä viihtyisyyden ja turvallisuuden lisäämisen hankkeet.	2
TAVOITE 25. Edistetään liikkumisen sujuvuutta kestäväillä kulkumuodoilla		
101.	Kehitetään Helsingin liikenneverkkoa liikennesuunnittelua tukevan liikkumisen kehittämissuunnitelman ja kestävä kaupunkiliikkumisen suunnitelman mukaan (Sustainable Urban Mobility Plan, SUMP).	2
102.	Kehitetään ja laajennetaan kantakaupungin raitiotietä Helsingin raitioliikenteen kehittämissuunnitelman sekä HSL:n raitioliikenteen linjastosuunnitelman mukaisesti.	2
TAVOITE 26. Edistetään viherverkoston ja puistojen monipuolisuutta sekä ulkoliikuntaa ja viherympäristössä oleskelua		
103.	Vahvistetaan kaupunginosien omaleimaisuutta täydennysrakentamisen, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelun ja luonnonhoidon keinoin. Tehdään toiminnallista kävely-ympäristöä tukevia suunnitteluratkaisuja (esim. asemanseudut). Vahvistetaan kaupunkielämää ja kävelyä koskevaa tietopohjaa.	2
TAVOITE 27. Kaikille helsinkiläisille mahdollistetaan osallistuminen kulttuuri- ja harrastustoimintaan		
104.	Lisätään ikääntyneiden kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen saavutettavuutta ja ikääntyvien liikkumiseen kannustavien vapaaehtoistoiminnan muotoja.	2
105.	Edistetään kaupungin digitaalisten palveluiden ja sitä kautta harrastusmahdollisuuksien löytymistä.	2
TAVOITE 28. Edistetään toimenpiteitä, joilla lisätään arkiympäristön turvallisuutta ja viihtyisyyttä kaikissa		
106.	Kaupunkitasoista turvallisuussuunnittelua jatketaan paikallisen turvallisuussuunnittelun periaatteiden mukaisesti. Tuotetaan ajantasaista tietoa Helsingin turvallisuuskehityksestä.	2
107.	Turvallinen Helsinki -verkostossa lisätään turvallisuuden eri ilmiöihin liittyvää tietämystä ja osaamista sekä löydetään kumppanuuksia konkreettisen yhteistyön suunnittelemiseksi.	3
108.	Liikenneturvallisuuden kehittämissuunnitelman kaikki toimenpiteet.	2
TAVOITE 29. Ehkäistään tapaturmia ja lähisuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa		
109.	Lähisuhdeväkivallan ehkäisytyöryhmä pitää yllä tilannekuvaa ilmiöstä, päivittää lähisuhdeväkivaltaan liittyviä ohjeistuksia, tiedottaa ja tuottaa koulutusta ilmiöstä sekä tekee esityksiä lähisuhdeväkivaltaa ehkäisevistä toimenpiteistä.	2
110.	Lisätään helsinkiläisten tietoisuutta liukastumisen ja koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisemisestä sekä kehitetään niistä aiheutuvien sairaanhoidon tarpeiden seuranta. Laaditaan ja otetaan käyttöön liukastumisen ja koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisemisen toimintasuunnitelma.	2
111.	Kaupunki osallistuu alueelliseen ja kansalliseen koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyn kehittämistyöhön, jossa painopisteenä on kaatumistapaturmien ehkäisy. Kerätään tietoa helsinkiläisten koti- ja vapaa-ajan tapaturmista, etenkin kaatumisista ja niiden tapahtumapaikoista.	2

**Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia
kaupunkitieto**

Julkaisutilaukset
p. 09 310 36293

Internet
www.hel.fi/kaupunkitieto